

Aj 129

Rapport
om

KFW/HÅ 15/6-54.

"Johan Hjort"s vartokt april-juni 1954 til Lofoten og Finnmark.

av

fiskerikonsulent Kr. Fr. Wiborg.

Fiskeridirektoratet
Biblioteket

Programmet for toktet gikk som i tidligere år ut på å undersøke forekomst av egg og yngel av fisk på bankene i Nordnorge. I år ble Halten- og Sklinnabanken også tatt med i programmet. Fra Biologisk Laboratorium, Oslo, hadde vi fått utlånt Beyer-Olsens planktonbunnslede for å prøve om den kunne være til nytte for våre undersøkelser i nordlige farvann.

"Johan Hjort" gikk fra Bergen 26. april. Toktleder var undertegnede og assistent magister Steinar Olsen.

Vi gikk ut ved Bessaker 28/4 og tok snitt over Haltenbanken, Sklinnabanken og inn til kysten, ialt 11 stasjoner med hydrografi og planktontrekk med Clarke-Bumpus apparater. På en stasjon prøvde vi også en såkalt "kanonhåv", en metallsylinder med en indre håv av metallduk, som ble slept med 6 miles fart. Kanonhåven viste seg å være mindre godt egnet til formålet, da åten klistret seg helt fast til metallduken. Enten var duken for fin, eller selve materialet for ujevnt. Opprinnelig var det meningen å bruke monellmetall, men det kunne ikke skaffes. På Halten- og Sklinnabanken fant vi en god del larver av sild og øyenpål, samt noen larver av sei og hyse.

Planktonbunnsleden ble prøvd for første gang i Morsdalsfjorden 30. april, men trekket ble mislykket. Bl. a. var trålewiren for tykk, slik at slippeloddene ikke kunne passere.- Samme kveld kom vi til Bodø og lå der over 1ste mai og helgen. Tredje mai begynte så arbeidet i Vestfjorden, og 25 stasjoner med hydrografi og planktontrekk var gjort unna til 5te mai. Det så ut til å være meget mindre med torskelarver enn i de to foregående år.- Bunnsleden ble igjen prøvd i ^{Aufnes} Morsdalsfjorden, denne gang med bedre resultat, men lukkemekanismen ville ikke fungere. Steinar Olsen gikk iland i Svolvær for å reise til Tromsø og studere kveitestatistikken ved Råfisklaget. Han hadde bare høve til å være med de første dagene av toktet for å instruere i bruken av bunnsleden. Sjette mai fortsatte vi utover langs Lofotveggen og på utsiden av Lofoten med planktontrekk, og kom til Stokmarknes utpå natten. Neste dag gikk vi til Melbu hvor cand. real. Lars Midttun tiltrådte toktet som ny assistent. Han hadde tidligere vært med hjelpeskipet M/K "Norsel" i Vesterisen, og kom med hurtigruten fra Tromsø. Vi fortsatte nå med havsnitt fra Gaukværøy og Andenes, og stasjoner på Vesterålsbankene, Svendsgrunnen og

Malangssgrunnen. Over hele området fant vi torskelarver, men stadig i mindre tall enn året før. Heller ikke var der noe groe av betydning i håvene, noe som lettet arbeidet meget. Tolvte mai kom vi til Tromsø og fortsatte samme aften nordover og tok snitt over Tromsøflaket og ut fra Refsbotten. Søndag og 17de mai ble tilbrakt i Hammerfest. Deretter fortsatte vi med havsnitt fra Nordkapp, Clarke-trekk i Laksefjord, og Clarke-trekk, håvtrekk, tråling og bunnsløde i Porsangerfjorden. I den aller inderste delen av fjorden (ved Hembukta), som er avstengt fra den øvrige fjord ved en terskel på 15-20 meter, er bunnvannet meget kaldt, med negativ temperatur fra 75 m til bunnen, ned til $+1.5^{\circ}\text{C}$. Der var ellers en stor mengde med småsild i de øvre vannlag, og en god del sildesnurpere lå lengere ute i fjorden.- Bunnsløden arbeidet nå tilfredsstillende, etter at vi hadde rigget til et stort blylodd som slippelodd. På sydturen gikk vi igjen innom Hammerfest og besøkte bl. a. anlegget til Freia, "Findus".

Jeg konfererte endel med direktør Throne Holst og med de forskjellige funksjonærer ved bedriften. Det viste seg at der er mangel på råstoff, slik at kapasiteten av anlegget på langt nær er dekket. For å hjelpe på dette, forsøker en å skaffe annet råstoff enn fisk, bl.a. fryses det fiskeboller som lages i Kristiansund, likeledes reker i den utstrekning det kan skaffes. Direktøren var interessert i alt som kunne skaffes av råstoff. Jeg antydte da muligheten av å bruke forskjellige muslinger, som kamskjell, blåskjell og oskjell, og han var sterkt interessert. Hvis en da kunne kartlegge forekomstene av slike skjell i distriktene nordpå, vil der kanskje kunne bli muligheter for et "hjemmefiske" som eventuelt kunne drives imellom sesongene, eller når annet fiske slo feil.- Denne kartleggingen ville være en oppgave for F.H.I., eventuelt i samarbeide med Tromsø museum, eller den biologiske stasjonen i Tromsø.

Fortsatte så sydover og tok Clarke-trekk i Breivikbotten, hvor der var endel torskeyngel. Etter tidligere rapporter foregår der adskillig fiske om vinteren, og det ser ut til at torsken gyter der.

Bunnsløden ble igjen brukt i Kvsnangen og Ullsfjorden. I Andfjorden prøvde vi den på 500 meters dyp med godt resultat. Fra Svendsgrunnen og sydover hadde vi omtrent de samme stasjoner og snitt som på nordturen, med unntak av Gaukværøysnittet. Torskelarvene var også nå relativt fåtallige, men seillarver ble funnet enkeltvis fra Sørøya og sydover. Vestfjorden ble undersøkt for annen gang 29-31/5. Her var det også lite torskelarver.

På turen videre sydover var det meningen å gjenta snittene over Sklinna- og Haltenbanken, men nord for Brønnøysund brente et veivlager i maskinen opp. Etter flere timers arbeide fikk maskiniste-

ne maskinen til å gå på en sylinder slik at vi kom oss inn til Brønnøysund, hvor vi ble liggende fra 1. til 2. juni. Deretter fortsatte vi leia sydover og kom til Bergen 5. juni.

På toktet ble det tatt 162 stasjoner, derav 4 med bare hydrografi og 78 med Clarke-trekk. På resten av stasjonene ble der tatt begge deler. Dessuten hadde vi 2 trålstasjoner og 7 stasjoner med bunnsleden.

Programmet for yngeltoktene kan nå sies å være noenlunde fastlagt, men i fremtiden kommer vi til å arbeide mer på bankene fra Möre til Vestfjorden, for å få mer greie på den gyting som foregår der av sei, sild og hyse.

Det var påfallende at der får som ifjor ikke ble funnet noen loddelarver. Sannsynligvis har temperaturen i sjøen vært for høy, slik at gytingen har vært begrenset til områdene fra Verangerfjorden og østover.